

I

Kino se trezi în întuneric aproape deplin. Stelele încă străluceau și, spre răsărit, ziua abia dacă spălase cu o lumină palidă orizontul. Cocoșii trâmbițau deja de o vreme, iar purceii harnici își porniseră neobosita scormoneală prin vreascuri și surcele, căutând ceva bun de mâncat care să le fi scăpat vederii. În apropierea colibei de paie, în desișul de limba-soacrei, un stol de păsărele ciripea și bătea din aripi.

Ochii lui Kino se deschiseră, și el privi întâi pătratul de lumină al ușii, apoi cutia atârnată în care dormea Coyotito. Iar în cele din urmă își întoarse capul către Juana, femeia lui, care zăcea întinsă lângă el pe preș, cu broboada albastră acoperindu-i nasul și pieptul și înfășurată peste șale. Ochii negri ai Juanei erau și ei deschiși. Kino nu-și amintea să-i fi văzut vreodată închși atunci când se trezea. Scânteiau ca două stele. Ea îl privea, așa cum îl privea întotdeauna când el se trezea.

Kino auzi clipocitul ușor al valurilor dimineții pe plajă. Era foarte plăcut, și Kino închise din nou ochii ca să-și asculte muzica. Poate că el era singurul care făcea asta sau poate că toți ai săi făceau la fel. Cei din neamul

lui fuseseră cândva mari născocitori de cântece, astfel încât tot ce vedeau sau gândeau, sau făceau, sau auzeau se preschimba în cântec. Asta se petrecuse demult. Cântecele rămăseseră; Kino le știa pe toate, dar, în vremea lui, numărul lor nu sporise cu nici unul. Asta nu însemna că fiecare om nu putea să aibă cântecul său. În mintea lui Kino răsună acum o melodie clară și blândă, pe care, dacă ar fi putut să vorbească despre ea, ar fi numit-o Cântecul Familiei.

Pătura îi venea peste nas ca să-l apere de aerul rece. Privirea lui Kino se întoarse brusc spre un foșnet alături. Juana se ridica, aproape fără zgomot. Pășind cu tălpile goale și bătătorite, se apropie de cutia spânzurată în care dormea Coyotito, se aplecă peste ea și șopti un cuvânt de alinare. Coyotito privi în sus pentru o clipă, apoi își închise ochii și adormi din nou.

Juana merse la cămin, dezgropă un cărbune și îl atăță făcându-i vânt și rupând bucățele de paie peste el.

Kino se ridică și își înfășură pătura în jurul capului, nasului și umerilor. Își încălță sandalele și ieși să privească zorile.

Lângă ușă, se ghemui și-și adună capetele păturii în jurul genunchilor. Văzu norii fărâmițați din golf aprinzându-se sus în aer. O capră se apropie de el și-l mirosi și-l privi lung cu ochii ei galbeni și reci. În spate, focul Juanei se aprinsese și arunca sulite de lumină prin crăpăturile colibe de paie și un pătrat tremurător de lumină prin ușă. Un fluture de noapte întârziat se năpusti înăuntru, în căutarea flăcării. Cântecul Familiei izvora acum de undeva din spatele lui Kino. Și ritmul i-l dădea piatra de măcinat cu care Juana pregătea porumbul pentru turtele de dimineată.

Zorile sosiră grăbite – o limpezire, o îmbujorare, o strălucire și apoi o explozie de flăcări când soarele se ridică din golf. Kino coborî privirea, să-și apere ochii de lumina orbitoare. Auzea din casă bătaia ușoară cu care Juana netezea turtele de porumb și simțea mirosul lor intens pe tăblia de gătit. Pe pământ își făceau de lucru furnici mari și negre, cu trupuri lucioase, și furnici mici și iuți, de culoarea prafului. Kino privi cu detașare divină cum o furnică prăfoasă încerca deznădăjduită să scape din capcana de nisip pe care i-o săpase un leu al furnicilor. Un câine slab și speriat se apropie de el și, la cuvântul blând al lui Kino, se făcu covrig, își potrive cu grijă coada peste picioare și-și culcă botul pe grămăjoara ei. Era un câine negru, cu pete galbene-aurii în locul în care ar fi trebuit să aibă sprâncenele. Era o dimineată obișnuită și, cu toate acestea, o dimineată a dimineților.

Kino auzi frânghia scârțâind atunci când Juana îl luă pe Coyotito din leagăn, și-l spală, și-l așează în broboada ei ca-ntr-un hamac, și-l lipi de sân. Kino vedea toate acestea fără să le privească. Juana murmură un cântec vechi, de numai trei note, însă variind la nesfârșit intervalele. Și acesta făcea parte din cântecul familiei. Totul făcea parte. În răstimpuri, melodia se înălța la câte un acord aproape dureros, care îi strângea gâtul, spunând: „Aici este siguranța, aici este căldura, aici este *Întregul*“.

Dincolo de gardul de paie erau alte colibe, și din toate ieșeau fum și sunetul mesei de dimineată, dar acelea erau alte cântece, porcii lor erau alți porci, nevestele lor nu erau Juana. Kino era tânăr și puternic, și părul negru îi cădea pe fruntea brună. Privirea îi era caldă, intensă și luminoasă, iar mustața, subțire și aspră. Își

scoase nasul de sub pătură, pentru că întunericul otrăvitor se destrămase și lumina galbenă a soarelui se revărsa peste casă. În apropierea gardului, doi cocoși se înclinau și se repezeau unul spre celălalt, cu aripile țepene și penele gulerului înfoiate. Avea să fie o încăierare stângace; nu erau păsări de luptă. Kino se uită la ei preț de o clipă, apoi privirea i se ridică spre un stol de porumbei sălbatici ce licărea departe de țărm, către inima dealurilor. Lumea se trezise, și Kino se ridică și se întoarse în coliba sa.

În timp ce el intra pe ușă, Juana se ridică de la vatra dogoritoare. Îl puse pe Coyotito înapoi în leagăn, apoi își pieptănă părul negru, îl împleti în două cozi și le legă capetele cu o panglică verde subțire. Kino se ghemui lângă vatră, răsuci o turtă fierbinte, o muie în sos și mănca. Bău un pic de *pulque*¹, și asta îi fu masa de dimineață. Era singura masă de dimineață pe care o cunoscuse în viața lui – în afara zilelor de sărbătoare și a unei nemaipomenite fiesta cu prăjituri, care aproape că-l omorâse. Când termină, Juana se întoarse lângă foc și-și mănca și ea micul dejun. Cândva își vorbeau, dar cuvintele ajung să fie de prisos când totul se supune obiceiului. Kino oftă mulțumit – și asta ținu loc de conversație.

Soarele încălzea coliba, trimițând prin crăpăturile ei dăre lungi de lumină. Și una dintre ele căzu pe leagănul în care se afla Coyotito și pe frânghiile care îl susțineau.

Ochii lui Kino și ai Juanei fură atrași într-acolo de o mișcare abia simțită și ei înghețară pe locurile lor. De-a lungul frânghiei care ținea leagănul atârnat de grinda

acoperișului înainta încet un scorpion. Își întinsese coada cu ac dreaptă îndărăt, dar ar fi putut să fulgere cu ea într-o clipită.

Lui Kino răsuflarea îi șuieră în nări și el deschise gura s-o oprească. Apoi, spaima îi pieri din priviri și corpul lui își pierdu rigiditatea. În mintea lui se ivise un alt cântec, Cântecul Răului, al dușmanului, al oricărui vrăjmaș al familiei, o melodie sălbatică, tainică, primejdioasă și, dedesubt, copleșit, Cântecul Familiei răsuna ca o tânguire.

Scorpionul cobora spre leagăn cu mișcări delicate. Cu răsuflarea abia auzită, Juana repeta un descântec vechi împotriva unui asemenea rău și peste el, printre dinții încheștați, murmură un *Ave Maria*. Dar Kino se pusese în mișcare. Trupul său luneca încet prin încăpere, lin, fără zgomot. Își ținea brațele înainte, cu palmele în jos, iar privirea îi era ațintită asupra scorpionului. În leagănul său, Coyotito râdea și întindea mânuța spre animal. Scorpionul simți pericolul în clipa când Kino ajunse aproape lângă el. Se opri, și coada i se ridică spasmodic deasupra spatelui, iar ghimpele curb din capătul ei sclipi.

Kino rămase neclintit. O auzea pe Juana șoptind din nou descântecul și auzea muzica malefică a dușmanului. Nu se putea mișca până ce scorpionul nu s-ar fi mișcat, iar acesta simțea forța ucigătoare ce se apropia. Mâna lui Kino se întinse înaintea foarte încet, foarte lin. Coada ghimpată se smuci în sus. Și, chiar în clipa aceea, Coyotito scutură râzând frânghia și scorpionul căzu.

Mâna lui Kino se repezi să-l prindă, dar scorpionul alunecă pe lângă degetele lui, căzu pe umărul copilului și-l împunse. În clipa următoare Kino îl înhăță, mârâind, îl strânse între degete și-l strivi până ce-l prefăcu într-o

¹ Băutură fermentată, lăptoasă, obținută din diferite specii de agavă, obișnuită în Mexic (n.tr.)

pastă terciuită. Îl aruncă pe jos și îl bătu cu pumnul în podeaua de pământ, în timp ce Coyotito țipa de durere în culcușul lui. Dar Kino bătu și strivi dușmanul în picioare până când din el nu mai rămaseră decât un rest și o pată umedă în praf. Dinții i se încheștaseră și ochii îi scăpărau de furie, iar Cântecul Dușmanului îi urla în urechi ca o furtună.

Juana luase însă copilul în brațe. Găsi locul înțepat, din care roșeața începuse deja să se răspândească. Își lipi buzele de el și supse cu putere, scui pă și supse iarăși, în timp ce Coyotito țipa.

Kino încremenise; era cu desăvârșire neajutorat, nu făcea decât să încurce locul.

Țipetele copilului atraseră vecinii. Năvăliră cu toții din colibe lor de paie – Juan Tomás, fratele lui Kino, cu nevasta lui cea trușă, Apolonia, și cei patru copii ai lor se îngrămădiră la ușă și blocau intrarea, în timp ce, dinapoia lor, alții încercau să privească înăuntru, iar un băiețel se târî printre picioare ca să vadă mai bine. Și cei ce se aflau în față purtară vestea spre cei din spate: „Un scorpion. A înțepat copilul“.

O clipă, Juana se opri. Orificiul înțepăturii se lărgise puțin și marginile i se albiseră de la supt, dar umflătura roșie continua să crească în jur, asemenea unei movițe. Toți oamenii aceștia știau ce înseamnă un scorpion. Un om în toată firea s-ar fi putut îmbolnăvi grav de la o înțepătură, dar un copilăș putea foarte ușor să moară din pricina otrăvii. Mai întâi, știau, apar umflătura și febra, mușchii gâtului se contractează, apoi vin durerile de burtă, iar la urmă Coyotito ar putea să moară dacă îndeajuns de multă otrăvă i-a pătruns în corp. Acum însă, durerea pătrunzătoare a înțepăturii

începea să-l părăsească. Țipetele lui Coyotito se preschimbară în gemete.

Kino se minunase adesea de tăria de fier a nevastei lui, altminteri răbdătoare și fragilă. Ea, atât de supusă, de ascultătoare, de voioasă și răbdătoare, putea să se frângă de mijloc în durerile facerii fără aproape nici un sunet. Îndura oboseala și foamea mai bine decât Kino însuși. În canoe era asemenea unui bărbat puternic. Iar acum ea făcu un lucru uluitor.

– Doctorul, spuse ea. Du-te după doctor!

Vestea trecu printre vecinii îngrămădiți în corticica înconjurată de gardul de paie. Și ei își repetară unii altora: „Juana vrea să cheme doctorul.“ Un lucru minunat, de neuitat, să chemi doctorul. A-l aduce aici ar fi fost într-adevăr remarcabil. Doctorul nu venea niciodată până la pâlcul de colibe din paie. De ce-ar fi făcut-o, când, printre oamenii bogați care trăiau în casele de piatră și tencuială ale orașului, avea mai mulți pacienți decât ar fi putut să îngrijească?

– N-o să vină, spuseră oamenii adunați în curte.

– N-o să vină, spuseră oamenii din pragul ușii, și gândul acesta îl cuprinse și pe Kino.

– Doctorul n-o să vină, îi spuse Kino Juanei.

Ea își ridică privirea spre el, cu niște ochi reci ca ai unei leoaice. Era întâiul născut al Juanei – aproape tot ce exista în lumea ei. Kino îi văzu hotărârea, și cântecul familiei îi răsună în minte cu un fior oțelit.

– Atunci o să ne ducem noi la el, spuse Juana, și cu o mână își așază broboada albastră pe cap, făcu dintr-un capăt al ei un laț în care să țină copilul care gemea, iar cu celălalt capăt îi feri ochii de lumină. Oamenii care stăteau în ușă îi împinseră pe cei din spate pentru a-i face

loc să treacă. Kino o urmă. Ieșiră pe poartă și o porniră pe drumul bătătorit, iar vecinii o luară pe urmele lor.

Problema era acum a întregii comunități. Cu pași ușori și repezi, înaintară ca o procesiune spre inima orașului – mai întâi Juana și Kino, în spatele lor Juan Tomás și Apolonia, a cărei burtă mare se legăna la fiecare pas stăruitor, iar apoi toți vecinii, cu copiii alergând mărunț pe de lături. Și soarele cel galben le arunca înainte umbrele negre, așa încât călcau pe propriile umbre.

Ajunseră în locul unde se isprăveau colibele de paie și începea orașul de piatră și tencuială, orașul cu ziduri exterioare aspre și înăuntru cu grădini răcoroase, unde susurau fântâni și bougainvillea¹ îmbrăca pereții caselor în purpuriu și cărămiziu și alb. Dinspre grădinile misterioase auziră cântecul păsărilor în colivii și plescăitul apei răcoroase pe lespezile fierbinți. Procesiunea străbătu piața scaldată într-o lumină orbitoare și trecu prin fața bisericii. Devenise mai numeroasă, iar nou-veniților de pe margini li se povestea în șoaptă cum copilul fusese înțepat de un scorpion și cum tatăl și mama lui îl duceau acum la doctor.

Și nou-veniții, mai ales cerșetorii din fața bisericii, foarte pricepuți în a cântări omul din ochi, aruncară o privire scurtă către fusta albastră și veche a Juanei, văzură lacrimile din broboada ei, îi cântăriră panglica verde din cosițe, ghiciră vârsta păturii lui Kino și nenumăratele spălări prin care îi trecuseră hainele și îi categorisiră drept oameni sărmani, așa că se alăturară procesiunii ca să vadă ce-o să se întâmple mai departe.

¹ Plantă cățărătoare ornamentală din regiunile calde, cu inflorescențele, mici și albe, înconjurate de bractee viu colorate (n.red.)

Cei patru cerșetori din fața bisericii știau tot ce se petrecea în oraș. Studiau expresia tinerelor femei care se duceau la spovedanie și, la ieșire, le citeau pe chipuri păcatele. Cunoșteau toate scandalurile mărunte și câte-va fărâdelegi cumplite. Își făceau somnul la posturile lor în umbra bisericii, așa încât nimeni nu se strecura înăuntru să-și caute alinarea fără știința lor. Și îl știau bine și pe doctor. Îi știau ignoranța, cruzimea, zgârcenia, poftetele, păcatele. Știau de avorturile lui neîndemnatice și știau bănuții maronii pe care-i dădea cu zgârcenie de pomană. Îi văzuseră cadavrele intrând în biserică. Și, cum slujba de dimineață se isprăvisese și afacerile nu le prea mergeau, urmară și ei procesiunea, acești veșnici căutători ai cunoașterii perfecte a semenilor, ca să vadă ce-o să facă doctorul leneș și gras pentru un copil de băștinaș înțepat de scorpion.

Procesiunea grăbită ajunsese în sfârșit la poarta cea mare a casei doctorului. Auzeau plesnetul apei și cântecul păsărilor din colivii, și foșnetul măturilor pe dalele de piatră. Și adulmecau mirosul de șuncă prăjită din casa doctorului.

O clipă, Kino ezită. Doctorul acesta nu aparținea poporului său. Doctorul acesta aparținea unei rase care, timp de aproape patru sute de ani, bătuse, înfometase, jefuise și disprețuise rasa lui Kino, înfricoșând-o, astfel încât băștinașii băteau umili la ușa lor. Și, ca întotdeauna când se apropia de cineva din această rasă, Kino se simți slab și înspăimântat, și furios în același timp. Mânia și teroarea se amestecau. I-ar fi fost mai ușor să-l ucidă pe doctor decât să-i vorbească, pentru că toți cei din rasa doctorului se adresau celor din rasa lui Kino ca unor simple animale. Și, în timp ce Kino ridică mâna dreaptă spre inelul de fier de la poartă, furia crescuse în el,

și bătaile muzicii dușmanului îi izbeau în urechi, și buzele i se lipiră de dinți – dar își întinse mâna dreaptă ca să-și scoată pălăria. Inelul de fier se izbi de poartă. Kino își luă pălăria de pe cap și rămase în așteptare. Coyotito gemu ușor în brațele Juanei, iar ea îi vorbea dulce. Mulțimea se apropie ca să vadă și să audă mai bine.

Într-o clipă, poarta cea mare se întredeschise. Kino zări răcoarea verde a grădinii și fântâna care arunca apă. Bărbatul care-l privea era de-aceeași rasă cu el. Kino îi vorbea în limba veche.

– Cel mic – întâiul născut – a fost otrăvit de un scorpiion, spuse Kino. Am nevoie de priceperea unui vraci.

Poarta se apropie și mai mult, și servitorul refuză să vorbească în limba veche.

– O clipă, spuse. Mă duc să întreb.

Apoi închise poarta și trase zăvorul. Soarele dogoritor arunca mănunchiul de umbre întunecate ale oamenilor pe perețele alb.

În camera sa, doctorul se ridicase în capul oaselor în patul înalt. Era îmbrăcat cu halatul de mătase roșie adus de la Paris, acum puțin cam strâns pe piept când își încheia nasturii. Ținea în poală o tavă de argint pe care se aflau o cană de argint cu ciocolată și o ceșcuță de porțelan chinezesc, atât de delicată, încât arătă caraghios atunci când doctorul o prinse cu mâna lui uriașă, o ridică între vârful degetului mare și al arătătorului și-și răsfirea celelalte trei degete ca să nu-l încurce. Ochii i se odihneau în mici punguțe pufoase de carne și colțurile gurii i se lăsaseră în jos a nemulțumire. Se îngrășase din ce în ce mai mult doctorul, și vocea îi devenise răgușită din cauza grăsimii care îi apăsa gâtul. Pe o măsută alături se aflau un mic clopoțel oriental

și un bol cu țigări. Mobilierul din cameră era greu, întunecat și mohorât. Tablourile de pe pereți erau toate religioase, chiar și fotografia îngălbenită a soției sale, care, dacă ar fi fost după slujbele prescrise prin testament și plătite din veniturile proprii ei moșii, s-ar fi aflat acum în Paradis. Doctorul făcuse cândva, pentru scurtă vreme, parte din lumea cea mare și întreaga sa viață de după aceea era o rememorare nostalgică a Franței. „Asta, declara el, însemna a trăi civilizat“ – vrând să spună că, dintr-un venit mic, își permitea să țină o amantă și să mănânce la restaurant. Își turnă încă o ceașcă de ciocolată și fărâmiță între degete un biscuit dulce. Servitorul de la poartă veni lângă ușa deschisă și rămase acolo, așteptând să fie băgat în seamă.

– Ce e? întrebă doctorul.

– E un biet indian cu un copilaș. Zice că l-a înțepat un scorpiion.

Doctorul așeză încet ceașca pe tavă înainte de a-și da frâu liber mâniei.

– Și eu n-am altceva mai bun de făcut decât să-i vindec pe „bietii indieni“ de înțepăturile insectelor? Sunt doctor, nu veterinar.

– Da, stăpâne, spuse servitorul.

– Are vreun ban? întrebă doctorul. Nu, ăștia n-au niciodată nici un ban. Numai eu, numai eu pe lumea asta trebuie să lucrez pe degeaba – și m-am saturat. Vezi dacă are vreun ban.

Întors în curte, servitorul deschise un pic poarta și privi spre cei ce așteptau. De data asta vorbea în limba veche:

– Aveți bani să plătiți tratamentul?

Atunci Kino căută într-un loc ascuns de sub pătura sa. Scoase de acolo o hârtie împăturită de mai multe ori.

Îi desfăcu faldurile cu grijă, până când, în cele din urmă, din ea se iviră opt perle mici, diforme, urâte și cenușii ca niște ulcere, turtite și lipsite de aproape orice valoare. Servitorul luă hârtia și închise din nou poarta, dar de astă dată se întoarse repede. Crăpă ușa doar cât să înapoieze pachetul.

— Doctorul a plecat, spuse el. A fost chemat la un caz grav. Și, de rușine, închise imediat poarta.

Un val de rușine cuprinse întreaga procesiune. Se mistuiră cu toții. Cerșetorii se întoarseră pe treptele bisericii, vagabonzii se îndepărtară și vecinii plecară, ca să nu vadă rușinea publică ce i se făcuse lui Kino.

Kino rămase vreme îndelungată în fața porții, cu Juana alături. Își puse încet pe cap pălăria pe care o ținuse umil în mână. Apoi, pe neașteptate, izbi în poartă cu pumnul, zdrobitor. Își privi mirat nodurile zdrențuite ale degetelor și sângele care-i curgea printre ele.

II

Orașul era așezat într-un estuar întins, care îmbrățișa plaja cu clădirile sale vechi tencuite cu galben. Iar pe plajă se înșirau canoe albe și albastre care veniseră din Nayarit¹, canoele păstrate de-a lungul generațiilor de un strat de ghips dur, impermeabil, aidoma unei cochilii, a cărui fabricație era un secret al pescarilor. Erau canoe înalte și grațioase, cu prora și pupa curbate și un braț de vergă la mijloc unde se putea înălța un catarg cu o mică velă latină.

Plaja era din nisip galben, dar la marginea apei îi lua locul un prundiș de scoici și alge. Crabii-lăutari² bolboroseau și improșcau cu apă din găurile lor în nisip, iar, în porțiunile puțin adânci, homarii intrau și ieșeau cu un mic pocnet din căsuțele lor minuscule în prundiș. Fundul mării era bogat în făpturi care mișunau, înotau și creșteau. Algele brune se unduiau în curenții ușori, zegrasul verde dansa, iar căluții-de-mare se prindeau de tulpinile lui. Peștii otrăvitori bălțați *botete* se odihneau

¹ Stat mexican în nord-vestul țării, pe țărmul Pacificului (n.red.)

² Crabi din specia *Uca*, ai căror masculi au un clește disproporționat dezvoltat (n.red.)